

เทศน์อบรมฆราวาส ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิตต์ กทม.

เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ศาสนาท้องมี

วันนี้เป็นวันมหามงคลแก่พี่น้องชาวไทยทั้งชาติเรา มีท่านที่เป็นประธานแห่งหอประชุมสิริกิตต์เป็นหัวหน้า เป็นสื่อ เป็นผู้นำ เพื่อชาติ ช่วยชาติไทยของเรา โดยนิมนต์ หลวงตาบัวมาเป็นผู้แสดงธรรมให้พี่น้องทั้งหลายได้ทราบ เกี่ยวกับการช่วยชาตินี้ด้วย เพราะธรรมเป็นของจำเป็นที่จะต้องแทรกซึมอยู่ในหัวใจของทุกคนชาวพุทธเรา โลกเป็นอย่างหนึ่ง ธรรมเป็นอย่างหนึ่ง ท่านจึงเรียกว่าโลกกับธรรม ถ้าเป็นแม่น้ำก็อยู่กันคนละฝั่ง ฝั่งธรรม ฝั่งโลก

ฝั่งธรรมเป็นธรรมชาติที่ทรงความร่มเย็นให้แก่สัตว์ทั้งหลายตลอดมาตั้งแต่กาลไหน ๆ ฝั่งโลกคละเคล้าไปด้วยความร้อน ความหนาว ความทุกข์ ความสุข เจือปนกันไปตลอดมาเช่นเดียวกัน เมื่อมีความจำเป็นผู้เดือดร้อนวุ่นวายได้รับความทุกข์เพราะเหตุผลกลไกอันใด ก็ย่อมจะเข้าฝั่งที่ร่มเย็น คือธรรมเป็นสำคัญ

เพราะฉะนั้นชาติไทยของเรานี้เป็นชาติแห่งชาวพุทธ เป็นลูกศิษย์ตถาคต เรียกว่าเป็นลูกชาวพุทธมา จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะได้รับการอบรมธรรมเข้าสู่ใจ เพื่อเป็นแนวทางดำเนินชีวิตจิตใจ ตลอดถึงการรักษาใจให้มีความสงบร่มเย็น ในเวลาเกิดความยุ่งเหยิงวุ่นวายเข้รบกวนมาก ๆ ธรรมจะได้เป็นน้ำดับไฟให้สงบเย็นลงไป เพราะฉะนั้นธรรมกับโลกจึงต้องอาศัยกันไปตลอดเวลา

วันนี้จะได้มาชี้แจงธรรมให้พี่น้องทั้งหลายได้ทราบ ตามโอกาสและกำลังวังชา อำนวย คำว่าธรรม ๆ นั้นเราชาวพุทธไม่อาจทราบได้ ธรรมความจำ ธรรมความจริง สองอย่างนี้ไม่เหมือนกัน ธรรมความจำ คือเราจำมาได้จากความจริงคือธรรมที่มีอยู่แล้ว ตั้งแต่เดิม เราจดจารึกเป็นคัมภีร์ไบเบิลออกมาศึกษาเล่าเรียนจดจำเอาไว้ ว่าบาป ว่าบุญ ว่านรก ว่าสวรรค์ ว่านิพพาน นี่เป็นคำที่เราจดจารึกออกมาจากความจริง ที่ธรรมชาติเหล่านี้มีมาตั้งแต่เดิมตั้งแต่กาลไหน ๆ แต่เรายังไม่เคยพบเคยเห็นตัวจริง

มีพระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ท่านเท่านั้น เป็นผู้รู้เห็นความจริงทั้งหลายเหล่านี้ เต็มสัดเต็มส่วน แล้วชี้แจงออกมา เราจึงได้ยินได้ฟังและจดจารึกเป็นคัมภีร์ไบเบิลออกมาได้อ่านท่องบ่นสังวธยายกันมาเรื่อย ๆ แต่เราไม่เคยเห็นธรรม คือว่าบาปเป็นอย่างไร บุญเป็นอย่างไร เราไม่เคยสัมผัส รู้สึกว่าบาปบุญเป็นอย่างนั้น ๆ นรกสวรรค์เป็นอย่างไร เราก็มองไม่เห็นเคยรู้นรก สวรรค์ นิพพาน เป็นอย่างไร เราก็มองไม่เห็นเคยรู้เคยเห็น สวรรค์ นิพพาน นี่คือธรรมความจริง เพียงเราจดจารึกมาเท่านั้นจึงไม่ค่อยถึงใจในชาวพุทธเราที่ไม่ได้ปฏิบัติให้เห็นตัวจริงแห่งธรรมนั้น ๆ ที่ท่านแสดงเอาไว้

เพราะฉะนั้นธรรมแม้จะมีอยู่ในโลกมากที่กัปก็กัลป์ก็ตาม ก็มีเพียงแต่ว่าความจำเท่านั้นเข้ามาสัมผัสใจของเรา ธรรมที่แท้จริงนั้นไม่ได้สัมผัส เพราะไม่ได้ปฏิบัติตามร่องรอยแห่งธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไว้ เพื่อเข้าสู่ความจริง ความจริงดังที่กล่าวมาแล้วนี้ คือ บาป บุญ นรก สวรรค์ พรหมโลก นิพพาน เปอต ผี เทวบุตรเทวดา อินทร์ พรหม ต่าง ๆ เหล่านี้เป็นของมีมาตั้งเดิมประจำโลกสม่าเสมอกัน เช่นเดียวกับสัตว์กับมนุษย์เรามีมานานแสนนานเช่นเดียวกันอย่างนั้น

แต่สิ่งที่เราไม่รู้ไม่เห็นก็ไม่ลงใจได้ว่า สิ่งเหล่านั้นมีหรือไม่มี เราจะยอมรับเฉพาะที่เราเห็นแล้วถือว่าสิ่งนั้นมีสิ่งนี้มี สิ่งที่เราไม่รู้ไม่เห็นก็อาจปฏิเสธและปฏิเสธได้ว่าสิ่งนั้นไม่มี ทั้ง ๆ ที่สิ่งนั้นก็มิได้อยู่เช่นเดียวกับเราทั้งหลายที่เป็นมนุษย์มีอยู่เต็มโลกเต็มสงสารนี้แล

นี่พูดถึงเรื่องธรรมความจริง เมื่อเราไม่ได้ปฏิบัติ ที่ควรจะรู้อะไรเห็นในสิ่งที่พระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ท่านรู้ท่านเห็น เราก็งงใจไม่ได้ การถือศาสนาจึงถือแบบลูป ๆ คล่า ๆ กำดังกำขาวเพียงความจดความจำไม่ถึงใจ แต่สิ่งที่ถึงใจตลอดเวลาโดยหลักธรรมชาติของเรานั้น ที่เราก็ก็นึกได้ว่าสิ่งนั้นคืออะไร นั้นภาษาธรรมะท่านให้ชื่อว่ากิเลส คำว่ากิเลส คือความเศร้าหมองมืดตื้อ อยู่ที่จิตใจของสัตว์โลกทุกดวงไป เว้นจิตพระพุทธเจ้า พระอรหันต์ พระปัจเจกพุทธเจ้า เท่านั้น ท่านเหล่านี้ไม่มีคำว่ากิเลสความมืดมนอนธการภายในจิตใจ มีแต่ความสว่างไสวกระจ่างแจ้ง เรียกว่า โลกวิทู รู้แจ้งเห็นจริงตามสิ่งที่มีอยู่ทั้งหลาย นี่คือท่านผู้ทรงความจริงไว้ เรียกว่าธรรมแท้

ธรรมแท้คือใจของท่าน ก็เป็นใจที่บริสุทธิ์ เป็นธรรมทั้งดวง นี้เรียกว่าธรรมแท้ ท่านนำธรรมแท้มาสอนพวกเราเพื่อปฏิบัติ อย่างพระท่านก็สอนในศีล สมาธิ ปัญญา ศีลได้แก่การรักษากาย วาจา ของตน ให้ปลอดภัยจากสิ่งเลวร้ายทั้งหลายที่เรียกว่าบาป เรายรักษากาย วาจา ของเรา ให้เข้าร่องเข้ารอย อย่างฆราวาสก็มีศีล ๕ เป็นประจำ ปาณา ถึง สุราฯ นี้เรียกว่าเครื่องมือรักษาตัวของเรา ไม่ให้ทำความชั่วซ้ำลามาก ไม่ให้ล่วงเกินศีลที่เป็นรั้วกันไว้อย่างด้วยดี เพื่อความปลอดภัยของเรา เราปฏิบัติตามศีลในข้อนั้น ๆ ก็เรียกว่าเป็นภาคปฏิบัติ

ที่นี้พระที่บวชมาในพุทธศาสนาที่ท่านทรงมรรคทรงผลเรื่อยมา ตั้งแต่ครั้งพุทธกาลจนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้ ก็เป็นพระผู้ที่หนักแน่น มีการปฏิบัติ ตั้งแต่ศีลก็ปฏิบัติให้เคร่งครัดต่อพระวินัยทุกข้อ ๆ ไป สมาธิก็เจริญขึ้นภายในจิตใจ คำว่าสมาธิ คือความสงบเย็นใจ ความสงบเย็นใจนี้จะเกิดขึ้นได้จากการอบรมธรรมเท่านั้น อย่างอื่นเกิดไม่ได้ เพราะสมาธิที่ท่านเรียกว่าธรรม คือความร่มเย็น ความร่มเย็นจะปฏิบัติตามวิถีทางที่จะให้เกิดความร่มเย็นเท่านั้น

เช่นให้สำรวมจิต นั่งก็ดี ยืนก็ดี เดินก็ดี นอนก็ดี ให้มีสติรักษาใจของตน เรียกว่า สติธรรม ปัญญาธรรมมีความใคร่ครวญดูความเคลื่อนไหวของเรา จะประกอบหน้าที่ การงานหรือคิดอ่านสิ่งใดก็ตาม ให้เลือกเฟ้นเสียก่อนแล้วค่อยเคลื่อนไหว ค่อยทำในสิ่ง เหล่านั้น ท่านเรียกว่าปัญญาธรรม สติธรรม ปัญญาธรรม เข้ามาครอบจิตใจของเรา ท่านเรียกว่า จิตตภาวนา นี่เป็นภาคปฏิบัติของผู้ถือพระพุทธศาสนา ให้เห็นผลในธรรม ของพระพุทธเจ้าจริง ๆ ก็ให้มีภาคปฏิบัติ

จิตเมื่อได้รับการอบรมบังคับบัญชาด้วยสติ เช่น มีคำบริกรรม พุทโธ ๆ เป็นต้น ภายในจิตใจ หรือเวลาเรานั่งภาวนาให้กำหนดบริกรรมคำว่า พุทโธ หรืออัมโม หรือสัง โโม หรืออานาปานสติ บทใดก็ได้ มีสติกำกับรักษาอยู่ที่ใจของตนนั้น ใจเมื่อมีสติธรรม เป็นเครื่องรักษาแล้ว ก็เลสจะไม่หลุดลากไปคิดในแง่ต่าง ๆ ซึ่งเคยเป็นภัยแก่ตัวของเรา ใจของเราเมื่อมีธรรมเป็นเครื่องควบคุมไว้แล้ว จะหยั่งเข้าสู่ความสงบ

ความสงบของใจ คือปราศจากความคิดฟุ้งซ่านรำคาญที่จะก่อทุกข์ให้เกิดแก่ตน มีแต่ความสงบเย็นใจ มีธรรมเป็นที่เกาะที่ยึด เช่น พุทโธ ๆ ด้วยสติ เป็นต้น แล้วจะ สงบตัวเข้ามา ๆ แล้วก็เด่นดวงอยู่ที่ใจของเรา นี้ ความเด่นดวงของจิตที่ปราศจากความคิดปรุงต่าง ๆ นั้น จะเป็นความเด่นดวงที่เต็มไปด้วยความสุขความสว่างงาม ความ อัจฉริยะ ความแปลกประหลาด จะปรากฏขึ้นในเวลานั้น นี้เรียกว่าธรรมแท้ ได้เริ่ม ปรากฏขึ้นแล้ว คือ สมถธรรม เกิดขึ้นจากภาคปฏิบัติ ไม่ใช่เกิดขึ้นจากความจดจำเฉย ๆ นั้นเป็นความจำไม่ใช่เป็นความจริง

ความจริงคือเราปฏิบัติดังที่กล่าวนี้ ปรากฏผลขึ้นมาเป็นความสงบเย็นใจ ประจักษ์ตัวเองโดยไม่ต้องถามใคร นี้ธรรมเริ่มปรากฏขึ้นแล้ว ธรรมเริ่มสัมผัสที่ใจแล้ว ใจเริ่มได้สัมผัสธรรมแล้ว ใจจึงมีความกระหึ่มขี้มย่อง มีความผ่องใส มีความร่าเริง ชีวิต จิตใจของเรารู้สึกว่ามีราคาราคาขึ้นเป็นลำดับ เพราะใจพาให้มีราคาราคา ใจก็มีความ สงบเย็น พึ่งตัวเองไปได้โดยลำดับ นี้เรียกว่าธรรมได้เริ่มปรากฏขึ้นแล้วที่ใจของเรา จาก สมาธิขั้นเริ่มต้นและขั้นต่อไป ๆ ก็ยิ่งมีความสงบแนบแน่นและสว่างกระจ่างแจ้งขึ้นเป็น ลำดับ จนกระจายออกทางด้านปัญญา

นี่คือภาคปฏิบัติ เพื่อจะเห็นมรรคผลนิพพานดังที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไว้แล้ว เป็นธรรมะล้วน ๆ เป็นธรรมะสด ๆ ร้อน ๆ คือพุทธศาสนาของเรานี้เป็นตลาดแห่ง มรรคผลนิพพาน ที่พระพุทธเจ้าทรงไว้แล้ว และนำมาสั่งสอนโลก บัดนี้เราปฏิบัติตาม นั้นแล้ว เรียกว่าเราตามร่องรอยแห่งธรรมเข้าไปด้วยจิตตภาวนา โดยจิตเป็นสมาธิธรรม ก็เริ่มปรากฏแล้วว่า สมาธิเป็นอย่างนี้ จากนั้นปัญญา คือความคล่องแคล่วแกว่งกล้า พิจารณาแยกธาตุแยกขันธ์ พิจารณาจนกระทั่งรอบโลกธาตุ เห็นเป็นเรื่อง อนิจจัง ทุกข์

อนาคต เห็นเป็นเรื่อง อสุภะอสุภัง ป่าช้าผีดิบไปโดยทางปัญญาแล้ว ปัญญาจะเริ่มปล่อยวางสิ่งเหล่านั้นเป็นลำดับลำดับลงไป

ความปล่อยวางเรียกว่าความปล่อยวางอุปาทานความยึดมั่นถือมั่น ซึ่งหนักยิ่งกว่า ภูเขาทิ้งลูกอยู่ภายในใจของเราลงโดยลำดับ เมื่อปัญญามีความสว่างกระจ่างแจ้งขึ้นไปเท่าไร เรายิ่งเห็นผลประจักษ์ขึ้นโดยลำดับ นี้เรียกว่าได้ผลเป็นขั้น ๆ ตอน ๆ ขึ้นไปจากการปฏิบัติของเรา ตามทางที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไว้แล้ว ปัญญามีความสว่างกระจ่างแจ้งขึ้นไปเท่าไร คำว่ามรรคผลนั้นอยู่กับสายทางที่ดำเนินไปนี้ ด้วยสมาธิด้วยปัญญา ก็จะปรากฏเป็นมรรคเป็นผลขึ้นมา

แล้วสุดท้ายก็รู้แจ้งแทงทะลุกิเลสตัณหาประเภทต่าง ๆ ซึ่งเคยสร้างความทุกข์ ความทรมาน ความเดือดร้อนวุ่นวายให้แก่สัตว์โลกภายในหัวใจ ก็สลายลงไปไม่มีสิ่งใดเหลือแล้ว จิตดวงนั้นก็เป็จิตที่ประเสริฐเลิศเลอขึ้นมา เป็นจิตที่ทรงมรรคทรงผลเต็มที นั้นเรียกว่าจิตได้เจอรธรรมเป็นขั้น ๆ ขึ้นไปแล้ว จนกระทั่งถึงขั้นวิมุตติหลุดพ้น เป็นใจที่หลุดพ้นจากกิเลสโดยประการทั้งปวง เช่นเดียวกับพระพุทธเจ้าหลุดพ้น เช่นเดียวกับพระอรหันต์ท่านหลุดพ้นจากกิเลส ท่านหลุดพ้นอย่างนี้เอง นี้เรียกว่าผลของศาสนาที่ผู้ปฏิบัติธรรมดำเนินตามแล้วจะได้ผลอย่างนี้เป็นที่พึงพอใจเป็นลำดับไป เหมือนครั้งที่พระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่

เพราะศาสนาเป็นศาสนาที่ทรงคุณค่ามาดั้งเดิม ไม่เคยลดน้อยถอยลงแห่งมรรคผลนิพพานสำหรับผู้ปฏิบัตินั้นเลย เป็นผู้จะทรงมรรคทรงผลตามนั้นอยู่โดยสม่ำเสมอ จนกระทั่งบัดนี้ นี้ละมรรคผลนิพพานอยู่ที่ผู้ปฏิบัติตามศาสนธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไว้

พวกเราทั้งหลายแม้จะไม่ได้เป็นนักบวช ไม่มีหน้าที่ที่จะต้องเจริญศีลธรรมดังกล่าวมานี้เหมือนพระท่านก็ตาม แต่ความทุกข์นั้นมียู่กับทุกคน การแก้ทุกข์ บรรเทาทุกข์ด้วยธรรมนั้น ก็จำต้องมีอยู่ด้วยกันเหมือนกัน จึงต้องได้พากันอบรมศึกษาปฏิบัติตนให้มีช่องว่างสำหรับธรรมไหลเข้าสู่ใจบ้าง อย่าปล่อยให้แก่ความโลภ ความโกรธ ราคะตัณหา โจมตีหัวใจอยู่ทั้งวันทั้งคืนยืนเดินนั่งนอน โดยไม่เลือกชาติชั้นวรรณะฐานะใด ๆ ทั้งนั้น เป็นพินเป็นไฟไปด้วยกัน เพราะไม่มีธรรมเข้าเป็นน้ำดับไฟ ใจจึงหาความสงบร่มเย็นไม่ได้

วันนี้ได้นำธรรมคือน้ำดับไฟเข้ามาเพื่อแจกจ่ายพี่น้องทั้งหลาย ได้นำไปดับไฟในหัวใจของเราแต่ละท่าน ๆ ที่เต็มไปด้วยไฟเช่นเดียวกันหมด ให้ระงับดับลงพออยู่ได้พอประมาณ อย่าให้ร้อนรอนกระวนกระวายจนเกินไป ถึงกับว่าชีวิตนี้ไม่มีความหมายเลย เกิดขึ้นมาก็ไม่ทราบว่าจะเกิดมาจากสถานที่ใด เกิดมาเพราะกรรมอันใดเราก็ไม่รู้ เกิด

มาก็เกิดมาด้วยความมืดบอด เพราะกิเลสปิดจิตปิดใจไว้ไม่ให้รู้ช่องทางแห่งการมาของตน

แล้วความเป็นอยู่เวลานี้ก็อยู่ด้วยความรู้ร้อนชุนมัว ไม่ได้อยู่ด้วยความรื่นเริงบันเทิงเป็นที่พึงที่อาศัย เป็นที่แน่ใจแห่งจิตใจของตนเลย อยู่ด้วยความเร่รอน อยู่ด้วยความทุกข์ความเดือดร้อนวุ่นวาย อยู่กับคำว่าได้ว่าเสียกับสิ่งไม่ดีทั้งหลายจนใจตลอดเวลา ใจหาความสุขไม่ได้ ใจหาความแน่นอนไม่ได้เวลามีชีวิตอยู่ เพราะฉะนั้นท่านจึงสอนให้อบรมจิตใจ ให้สร้างหลักยึดอันเป็นที่ปลอดภัย เป็นที่ตายใจ เป็นที่แน่ใจของตัวเองไว้ที่ใจของเรา ด้วยการรักษาตัวเองโดยทางอรรถทางธรรม

ควรมีสีล ๕ ก็ขอให้มี สีล ๕ มีไว้สำหรับคนผู้ทุกข์ผู้ยากจนในความสุขทั้งหลาย เพราะพวกเราทั้งหลายนี้เป็นทุกข์ตะเข้ใจ ที่ว่าเป็นชื่อเป็นนามเป็นเศรษฐกิจ กุฎุมพี เป็นพ่อค้า มหากษัตริย์ มียศถาบรรดาศักดิ์สูงต่ำ นั้นเป็นชื่อเป็นนามอันหนึ่ง แต่ความทุกข์ร้อนนี้ไม่ขึ้นอยู่กับชาติชั้นวรรณะใด อยู่ในหัวใจด้วยกันทุกคนที่สร้างมันขึ้นมาเพราะอำนาจของกิเลสผลักดันให้สร้าง จึงต้องระงับดับกันด้วยศีลด้วยธรรม อย่าปล่อยจิตปล่อยใจจนเกินไป

ชาวพุทธของเราเห็นแลที่เห็นผิดไปมากก็คือว่า ไม่มองดูจิตใจของเราที่เป็นที่สถิตแห่งธรรม เป็นที่สถิตแห่งบรมสุข มรรคผลนิพพาน มีแต่กิเลสเหยียบย่ำทำลาย เป็นตลาดของกิเลสทำงานเสียทั้งหมด จึงเป็นการสร้างพินสร้างไฟขึ้นที่ใจของเราโดยไม่เลือกชาติชั้นวรรณะ จำต้องหาธรรมเข้ามาเป็นน้ำดับไฟ ให้มีชื่อมีแป ชื่อแปของจิตใจที่เป็นอยู่เวลานี้และจะตายไปก็ตาม ขอให้ชื่อแปคืออรรถธรรม บุญกุศลสร้างขึ้นจะเกิดขึ้นที่ใจของเราไม่เกิดขึ้นที่ไหน บุญ บาป เกิดขึ้นที่ใจ เกิดขึ้นที่นี่ ให้สร้างหลักใจของเราไว้ อย่ามองข้ามใจไปโดยเห็นว่าวัตถุนั้นดี วัตถุนั้นดี สิ่งนั้นดีสิ่งนี้ดี สิ่งทีกิเลสตัณหาหลอกลวงนั้นดีไปหมด แต่สิ่งที่ธรรมสอนไว้ตามหลักความเป็นจริงนั้นไม่มีใครเหยียดแล นี่สำคัญมาก เพราะฉะนั้นเราจึงคว้าน้ำเหลว ๆ

ตื่นนอนขึ้นมาเสาะแสวงหาตั้งแต่ความสุขความสมหวัง จนกระทั่งกลับมาถึงบ้านพักเอาตั้งแต่กองทุกข์มหันตทุกข์เต็มหัวใจกลับมาบ้าน แล้วก็นอนไม่หลับ จากนั้นพอหลับนอนบ้างขึ้นมาวันหลัง ก็วิ่งเต้นชวนชวยหาความสุขความสมหวังอีกแล้ว แต่ความสุขความสมหวังนั้นไม่ว่าวันใดคืนใดเดือนใด ไม่เห็นปรากฏสนองความต้องการของผู้เสาะแสวงนั้นเลย ก็เพราะอำนาจแห่งการเสาะแสวงของกิเลสเป็นผู้นำ

ความโลภมันจะทำให้คนสมหวังที่ไหนได้ นี่คือกิเลสพาสราง ความโลภไม่มีเมืองพอ ความอยากได้ธรรมดา คนเราไม่ใช่คนตายย่อมมีความอยาก ความอยากนี้ไม่ถือว่า เป็นกิเลส เป็นสิ่งที่อยากนำมาเหยียวยธาตุนั้นความเป็นอยู่ของเรา และสร้างคุณงาม

ความดีเพื่อเป็นประโยชน์แก่ตนเอง นี้ไม่เรียกว่าความอยากที่เป็นภัย ความอยากที่เป็นภัยก็คือความทะเยอทะยาน อยากไม่หยุดไม่ถอย อยากไม่เพียงไม่พอ อยากตลอดเวลา ได้สมหวังบ้างไม่สมหวังบ้าง แต่ความอยากนั้นไม่เคยลดตัวลงเลย สร้างแต่ความทุกข์ เพราะความดิ้นรนด้วยอำนาจแห่งความอยากนี้เข้าสู่หัวใจตลอดเวลา จึงเท่ากับสร้างกองทุกข์ขึ้นที่ใจของเราตลอดเวลา แล้วจะหาความสุขที่ไหนได้ วันไหนก็เป็นการหวังอย่างนี้สร้างอย่างนี้ ผลปรากฏขึ้นมากก็คือความได้ความเสีย ความสมหวังบ้างไม่สมหวังบ้าง สุดท้ายก็เป็นกองทุกข์เข้าสู่หัวใจของเรา

ท่านจึงสอนให้เห็นโทษของมัน อย่าโลภจนเกินเนื้อเกินตัวจนไม่มีป่าช้า คนทั้งโลกสัตว์ทั้งโลกเขาตายกองกันอยู่ที่ไหน เป็นป่าช้าที่นั่น แต่เราจะอยู่ค้ำฟ้าคนเดียวโดยอาศัยความโลภพาให้ยืดยางถาวรนั้นมันเป็นไปได้ ต้องตายเหมือนกันกับโลกทั่ว ๆ ไป เมื่อเป็นเช่นนั้นเราจึงควรย้อนจิตของเรา ให้ยับยั้งเข้ามาสู่ความพอเหมาะพอดีโดยอรรถโดยธรรม อย่าโลภจนเกินไป มันเป็นการทำลายตัวเอง ไม่ใช่เป็นการส่งเสริมตัวเองถ้าเกินไป ฟังแต่ว่าเกินไป ๆ นั่นคือพินคือไฟเผาไหม้เรา

ความโกรธเมื่อไม่ได้สมหวังแล้วก็เคียดแค้นขุ่นมัว ดีไม่ดีเกิดฆ่าฟันรันแทงขึ้นมา ก็ได้ เพราะความโกรธเป็นพินเป็นไฟเผาไหม้ตนเองแล้วก็ไปเผาไหม้คนอื่นให้สมหวังในความโกรธ สุดท้ายความโกรธก็เผาทั้งเขาทั้งเรา นี่ก็เป็นภัยแก่เรา

ราคะตัณหา นี้ที่กล่าวนี้คือภัยของจิต ภัยแห่งความสุขของเรา กล่าวให้พี่น้องทั้งหลายได้ทราบทั่วว่าตัณหาอยู่ที่ไหน เวลานี้สิ่งเหล่านี้อยู่ที่ไหน อยู่ที่หัวใจของพวกเราทั้งหลายนี้แล ธรรมจึงต้องชะต้องล้างลงที่จุดนั้น เพื่อชำระสิ่งสกปรกโสภณทั้งหลาย คือ ความโลภ ความโกรธ ราคะตัณหา นั่นคือสิ่งสกปรกโสภณ ที่สกปรกมากที่สุดเด่นที่สุดเวลานี้ก็คือ ตัวราคะตัณหา อันนี้เด่นมากทีเดียว

ราคะคือความกำหนัดรักใคร่ ความกระสัน ความดิ้นรนกวัดแกว่งของราคะตัณหา ให้ติดให้ดินไม่มีวันหยุดยั้งขังตัว ไม่มีธรรมเป็นเครื่องระงับดับให้อยู่ในความพอดี เช่นสามีภรรยาถ้าเป็นธรรมแล้วก็เป็นที่เหมาะสมเรียบร้อยแล้ว มีผิวเดียวเมียวเดียว ไม่ต้องยุ่งเหยิงวุ่นวายหาข้อขัดแย้งศัตรูภายนอก ที่เข้าใจว่าเป็นของดีของดี มาเผาครอบครัวเหย้าเรือนของตน เช่น ผู้หญิงกาฝาก ผู้ชายกาฝาก แทรกเข้ามาที่ไหนเป็นพินเป็นไฟที่นั่น

ถ้าอยู่ลำพังสามีภรรยาตามหลักธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้โดยมีขอบเขตแล้ว ก็จะมีความสุข มีความร่มเย็น มีความฝากเป็นฝากตายกันได้ เชื่อถือกันได้ เป็นอวัยวะเดียวกัน มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อกัน ครอบครัวที่มีธรรมเช่นนี้เป็นครอบครัวที่ครองความสุข แต่ครอบครัวที่หาเศษหาเลยนั้นเป็นครอบครัวที่คว่ำเอาพินเอาไฟมาเผาไหม้

บ้านเผาเรือนของตน เพราะความไม่มีธรรมในใจ ปล่อยให้กิเลสไขว่คว้าหามาเผาตัวเองตลอดเวลา จึงหาความสุขไม่ได้ ราคะตัณหาที่มันเป็นอยู่กับทุกคน แม้แต่นักบวชก็ต้องชำระสะสาง ต้องแก้ไข ต้องเอากันอย่างรุนแรง ราคะตัณหาที่มันสำคัญมากที่สุด

การกล่าวทั้งนี้เอาเครื่องยืนยันมาให้พี่น้องทั้งหลายทราบก็ไม่สะทกสะท้าน เพราะเราเคยผ่านมาแล้ว เป็นนักภวานาไปอยู่ในป่าในเขาที่ไหนก็ตาม แต่ราคะตัณหาเป็นต้นนี้มันจะต้องติดแนบอยู่ในจิตใจ รบข้าศึกก็รบตัวราคะตัณหาที่เป็นที่หนึ่ง ๆ อยู่ในป่าในเขาไม่มีหญิงมีชายเข้าไปเกี่ยวข้องเลย หญิงชายที่เกิดขึ้นให้มีความกำหนัดยินดี ให้มีความทะเยอทะยาน ติดดินอยู่ในใจ มันก็เกิดเป็นภาพขึ้นที่ใจของเรา ประจักษ์หญิง ประจักษ์หญิงนั้นหญิงนี้ ชายนั้นชายนี้ ผู้หญิงก็ประจักษ์ผู้ชาย ผู้ชายประจักษ์ผู้หญิง ด้วยอำนาจแห่งราคะตัณหากวนใจตลอดเวลา

นัภวานาไม่ได้มันติดมันดิน ต้องได้ใช้กำลังวังชาฟัดกันอย่างเต็มเหนี่ยว ตัวนี้เป็นตัวที่รบที่ฆ่าฟันกันอย่างหนักหนักมากกว่ากิเลสตัวใด บนเวทีแห่งนักภวานาถึงรู้เราเพียงเรียนมาเฉย ๆ จำมาเฉย ๆ กิเลสเหล่านี้ไม่สำคัญ เพราะมันปิดความสำคัญแห่งโทษภัยของมันไว้หมด มันจะให้มีความทะเยอทะยาน ความติดความดิน ความกวดแกว่งแห่งราคะตัณหาผลักดันไปทั้งวันทั้งคืนเท่านั้น แต่เมื่อมีธรรมเข้าไปจับแล้ว มันจะคัดค้านต้านทาน จึงต้องได้ต่อสู้กันอย่างหนัก เพราะเป็นการรบกัน

รบกับกิเลสตัวใดก็ตาม ไม่ได้เหมือนรบกับกิเลสคือตัวราคะตัณหา เอากันอย่างหนัก เอาชีวิตเข้าแลกเลย เพราะตั้งใจจะให้หลุดพ้นจากกิเลสประเภทนี้จนถึงพระนิพพานสด ๆ ร้อน ๆ ในชีวิตของเราโดยถ่ายเดียวเท่านั้น จึงต้องได้ฟัดกันอย่างเต็มเหนี่ยว สุดท้ายก็สู้ธรรมไม่ได้ ธรรมคือสติธรรม ปัญญาธรรม ขันติธรรม วิริยธรรม เพียรเข้าไป อุตเข้าไป สติใช้เข้าไป ปัญญาจ่อเข้าไป ฟาดฟันหันแหลกเข้าไป กิเลสที่ว่าตัวสำคัญนี้ก็พังลงจากหัวใจ ขาดสะบั้นให้เห็นประจักษ์ใจ

พอธรรมชาตินี้ได้ขาดสะบั้นลงจากใจแล้ว ใจนี้ติดฝังขึ้นทันทีเลย เพราะปราศจากการกวดการถ่วง การยึดการถือ การบีบคั้นบังคับต่าง ๆ อยู่กับราคะตัณหาที่ตัวรุนแรงมาก กองทุกข์ก็อยู่ที่นี้มากที่สุด แล้วโลกก็ชอบกิเลสตัวนี้มากที่สุด ไม่ยอมแยกยอมเยาะจากกันเลย นอกจากจะหามาเพิ่มเข้าให้มาก มีเมียคนหนึ่งแล้วอยากได้สองเมีย อยากได้สามเมีย นี้เรียกว่าหามาเพิ่ม มีผัวคนหนึ่งแล้ว สองคนแล้วไม่พอ

ถ้าเป็นผู้ชาย ผู้หญิงเดินผ่านหน้ามาไม่ได้ ความรักความกำหนัดยินดีอันเป็นตัวกิเลสสำคัญตัวนี้ จะแสดงออกหน้าออกตาอยู่ในจิตใจ จะไม่มีวันอึดพอ เอาเมียมาแอบข้างไว้ เห็นผู้หญิงก็ไม่มองเมีย มันจะมองผู้หญิงข้างหน้านั้นแหละ แล้วผู้หญิงคนนั้นผ่านมาก็อีก มันจะมองอีก ๆ ผู้หญิงทั่วประเทศไทยผ่านหน้าตัวราคะตัณหาเป็นไม

ได้ มันกลืนไปหมดกินไปหมด รักไปหมด ชอบไปหมด กำหนดยินดี ฟุ้งเฟ้อเห่อเหิม เป็นบ้าไปทั้งวันทั้งคืนไปหมด ไม่มีคำว่าอิมพอ ท่านจึงเรียกว่า นตฺถิ ตณฺหาสมา นฺทึ แม่น้ำเสมอด้วยตัณหาที่ไม่มี เพราะมันรุนแรงอย่างนั้น

นี่ละความอิมพอของราคะตัณหาที่ว่าหญิงว่าชายเป็นเหมือนกันหมด เพราะกิเลสตัวนี้มันฝังอยู่ที่ภายในใจ แล้วแยกออกมาเป็นเพศว่าเป็นเพศหญิงเพศชาย แต่หลักใหญ่ของมันที่จะให้มีความดิ้นรนต่อเพศตรงกันข้าม มันเป็นหลักธรรมชาติอันหนึ่ง อยู่ภายในจิตใจ ผลักดันออกมาตลอดเวลา คนจึงลืมนึกถึงความชั่วช้าลามก หา หิริโอตตูปปะ ไม่ได้ เพราะอำนาจแห่งกิเลสตัวนี้มันกลบไว้หมด ปิดบังไว้หมด ให้มีแต่ทางเดินคือความอยาก ความทะเยอทะยาน ราคะตัณหาดิ้นรนไปทำเดี๋ยวเท่านั้น ไม่มองเห็นบุญเห็นบาป ไม่มองเห็นสูงเห็นต่ำ ไม่มองเห็นว่าควรหรือไม่ควร มันมีตั้งแต่จะกินจะกลืนทำเดี๋ยวไม่ต้องเคี้ยว กลืนไปเรื่อย ๆ ราคะตัณหาตัวนี้มันคล้องตัวของมัน

นี่เพราะไม่มีธรรมเป็นเครื่องยับยั้ง ไม่มีธรรมเป็นเบรคห้ามล้อ เพราะฉะนั้นเราเป็นชาวพุทธจึงขอให้มีธรรมอันเด็ดขาดต่อกิเลสตัวนี้ จะปฏิบัติในครอบครัวเหี้ยมเรื้อนของเราด้วยความสะดวกละสบายตายใจกันได้ เพราะมีธรรมนี้เข้าครอบครอง มีธรรมเป็นเครื่องรักษา เมียไปที่ไหนก็ไปเถอะถ้ามีธรรมข้อนี้ภายในใจแล้ว ผัวไปที่ไหนไปเที่ยว การเที่ยวงานทำประโยชน์นอกบ้านในบ้าน มีรายได้มากน้อยได้มาเฉลี่ยเพื่อแบ่งกันด้วยความตายใจ ด้วยความอบอุ่น ไม่มีการรั่วไหลแตกซิมเลย เพราะธรรม กามเมสุ มิจฉาจาร เป็นกำแพงอันหนาแน่นบังคับเอาไว้ คอขาดให้ขาดไปเลย เราจะมีเพียงเมียเดียวเท่านั้น นี่เรียกว่าเด็ดขาด

ต้องเอาธรรมเด็ดขาดเข้ามาปราบกิเลสตัวผาดโผนนี้ ไม่อย่างนั้นไม่ทัน นั่นท่านเรียกว่ามัชฌิมา กิเลสตัวนี้มันผาดโผน ธรรมะต้องผาดโผนโจนทะยาน ฟัดให้มันอยู่ในเงื้อมมือของเราแล้วจะสร้างความสุขขึ้นมา ในความเป็นผู้มีกำแพงธรรมอันหนาแน่นอยู่ภายในใจของตัวเอง ภายในความประพฤติของตัวเอง ในครอบครัวของเรานั้นแล ผัวก็ตายใจอบอุ่น เมียก็ตายใจ มีที่พึ่งที่ยึดที่เกาะ มีที่ฝากเป็นฝากตายมีฝั่งมีฝาย อยู่ด้วยความอบอุ่น เงินทองข้าวของมีมากมายเป็นผลพลอยได้ ๆ ไม่ได้เป็นความเดือดร้อนเพราะตัวของเรามีธรรมอันนี้เป็นเครื่องประกันอยู่แล้ว

ครอบครัวนั้นแลเป็นครอบครัวที่มีความสุข เป็นครอบครัวที่มีความเย็นใจ ฝากเป็นฝากตายกันได้ ลูกเต้าหลานเหลนเกิดขึ้นมาถือพ่อแม่เป็นแบบพิมพ์ ถือพ่อแม่เป็นตัวอย่าง แล้วก็กลายเป็นเด็กดีมีธรรมขึ้นภายในตัว ชาติไทยของเราซึ่งเป็นชาติแห่งชาวพุทธนั้นก็จะมีฝั่งมีฝายมีเขตมีแดน มีเขามิเรว มีสูงมีต่ำ มีพ่อแม่แม่ มีพี่มีน้อง ไม่ให้ราคะ

ต้นหากสิ้นไปเสียหายโดยถ่ายเดียว เพราะมีธรรมเป็นเครื่องสกัดกั้นเอาไว้ เราที่เป็นชาวพุทธต่างก็มีฝั่งมีฝาดด้วยกัน

เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นที่พี่น้องชาวไทยเราซึ่งเป็นชาวพุทธ จะต้องนำธรรมนี้เข้ามารักษาอย่างเข้มงวดกวดขัน เพราะเวลานี้กิเลสตัวนี้กำลังตีตลาดลาดเลา คนทั้งคนกลายเป็นหมาทั้งประเทศไป เพราะกิเลสอันนี้เข้าทำลายไม่ให้อารู้เนื้อรู้ตัว คำว่าคนกลายเป็นหมานั้นเป็นอย่างไร ก็เพราะจิตใจเหมือนหมา ชอบแต่ของสกปรกโสภณ ไม่ระลึกรถึงหิริโอตตปปะ ความสะดุ้งกลัวต่อบาปต่อกรรมอะไร มีแต่กิเลสราคะตัณหาหลุดลากลไปโดยถ่ายเดียว ไม่มีตัวไม่มีเมีย ไม่มีของของเขาของเรา ไม่มีพ่อแม่ ไม่มีพี่มีน้อง กลืนไปหมด เสพสมกันไปได้หมดยิ่งกว่าหมา นี่ท่านว่าเก่งกว่าหมา

วิชาราคะที่ส่งเสริมมันอย่างนี้ มันรุนแรงมาก เพราะฉะนั้นให้ระมัดระวังกัน สมกับที่เราเรียนวิชาความรู้มาจากที่ต่าง ๆ เพื่อมาเป็นเครื่องประดับตัวของเรา ประดับชาติของเรา เพื่อเป็นการอาชีพของเราทุกด้านทุกทาง แต่อย่าให้กิเลสตัวนี้อามาเป็นเครื่องมือเผาไหม้บ้านเมืองของเรา ด้วยความเรียนมามาก สำคัญตนว่ามีความรู้สูงเรียนชั้นนั้นชั้นนี้ แล้วเสกสรรปั้นยอดตัวเองขึ้นว่าเป็นเศรษฐี กุฎุมพี แต่มหันตทุกข์ที่ฝังอยู่ในหัวใจเพราะกิเลสตัวนี้ทำลายไม่คำนึงกัน เพราะไม่มีธรรมอย่างนี้ อย่าให้มี

ให้ลดน้อยลงไปถึงจะมี เราละมันไม่ได้ก็ตาม เพราะกิเลสตัวนี้ละยากมากที่สุด ตั้งแต่ผู้ขึ้นเวทีต่อกรกับมันยังพัง ให้มัน กุสลา ธมฺมา ไปได้ นี้ได้เห็นประจักษ์กับหัวใจของเราเอง ที่ได้ขึ้นเวทีมาแล้วก่อนที่จะมาแสดงธรรมให้พี่น้องทั้งหลายทราบ ได้เอากันเต็มสัดเต็มส่วนสุดเหวี่ยงในกิเลสตัวนี้ จนกระทั่งกิเลสตัวนี้ได้พังลงจากหัวใจแล้ว ไม่มีอะไรมาตีตมมาตีตมมาขว้าง จึงทราบได้ประจักษ์ใจว่า มีกิเลสตัวนี้เท่านั้นที่เป็นตัวก่อโลกวินาศ ตัวไม่มีบาปมีบุญ ลบล้างไปหมดคือราคะตัณหาที่มันแก้แล้วสามารถ ไม่มีสูงมีต่ำ กลืนไปหมด จึงต้องมีธรรมเป็นเครื่องกั้นกาง เป็นกำแพงหวงห้ามเอาไว้

เราชาวพุทธขอให้รักษาให้เด็ด เวลานี้กิเลสตัวนี้กำลังตีตลาดเต็มบ้านเต็มเมือง การอยู่ก็อยู่เพื่อกิเลสตัวนี้เป็นส่วนมาก อยู่อย่างหรรษาฟุ้งเฟ้อ การกินก็ดีก็กินเพื่ออันนี้เป็นส่วนมาก กินเพื่อประดับยศให้เขาว่าเราเป็นเศรษฐี กุฎุมพี มีเงินมีทองเป็นเจ้าของเจ้าตา เลี้ยงไม่อดไม่อั้น ส่วนเงินไหลออกไปเท่าไร ๆ เพราะความฟุ้งเฟ้อของตัวเองไม่คำนึง ก่อความเสียหายขึ้นทุกแห่งทุกหน เพราะต่างคนต่างสนใจแบบเดียวกัน ก็เป็นการทำลายชาติลงไปด้วยความฟุ้งเฟ้อเห่อเหิม ไม่มีมธยัสถ์ ไม่มีความรู้เนื้อรู้ตัวฝังอยู่ในจิตใจเลย เพราะราคะตัวนี้

การใช้การสอยอย่างฟุ่มเฟือย ไม่มีกำหนดกฎเกณฑ์ คว่ำเอา ๆ ที่ไหนมาคว่ำไว้ ๆ ไม่มีก็คว่ำหา ก็เพราะเพื่อราคะตัณหาตัวนี้มันรุนแรงมากทีเดียว จึงพากันระมัดระวัง

ให้มีศีลมีธรรม ราคะตัณหาที่ละยาก ถึงเราจะมันไม่ได้ก็ตาม ก็ขอให้เหมือนเหมือนกับว่าไฟอยู่ในเตา กามเป็นคุณ เราครองกันด้วยความสงบเย็นใจ ด้วยความผาสุก นี้เรียกว่ากามเป็นคุณ เพราะมีธรรมเข้าควบคุม ถ้าปราศจากธรรมเสียอย่างเดียวก่อนนั้นก็กลายเป็นกามโทษขึ้นมา เป็นโทษอย่างรุนแรงคือสิ่งเหล่านี้ ให้พากันระมัดระวัง

เรื่องราคะตัณหาอย่าให้ออกหน้าออกตาจนเกินไป เวลานี้รู้สึกว่ามันจู้จี้มาก ดูแล้วดูไม่ได้ สกปรกรกรุงรังไปหมด แต่งเนื้อแต่งตัวก็ทรูเข้ามา แต่หัวใจเป็นฟืนเป็นไฟ เหมือนเป็นส้วมเป็นถ่านอยู่ภายในหัวใจดูไม่ได้นะ แต่งออกมาเป็นเครื่องประดับร้านเฉย ๆ แต่งเนื้อแต่งตัวก็เพื่อหลอกล่อกิเลสที่นั่นแหละ ให้กิเลสจูงไป ๆ ทุกสิ่งทุกอย่างฟุ้งเฟ้อ ๆ ด้วยอำนาจของกิเลสตัวนี้ ๆ เมื่อกิเลสตัวนี้ค่อยเบาบาง มีธรรมเป็นเครื่องยับยั้งแล้ว การอยู่การกินการใช้การสอยก็จะรู้จักประมาณ พอดีพองามบ้าง

เราจึงต้องให้หนักแน่นทางด้านธรรมะ อย่าให้กิเลสมันพาหนักแน่น ชาติไทยของเราจะล่มจม อย่าว่าแต่คนไทยเราแต่ละคน ๆ เมื่อต่างคนต่างสั่งสมสิ่งเหล่านี้ให้มากขึ้นแล้ว จะเป็นฟืนเป็นไฟเผาไหม้ชาติบ้านเมืองของเราได้ไม่สงสัย จึงต้องมีน้ำดับไฟ เพราะฉะนั้นศาสนาจึงต้องมี ไม่มีศาสนาไม่ได้นะ แผลกสะบัดไปหมด ท่านจึงเรียกว่าธรรม เรียกว่าโลก โลกคือหมู่สัตว์ที่อยู่กันด้วยความสุขความทุกข์ คลุกเคล้ากันไป ทั้งเขาทั้งเราเต็มโลกธาตุ คำว่าธรรมคือความร่มเย็นแก่สัตว์ทั้งหลาย นี้เรียกว่าธรรม หากว่าเราต้องการมีความสงบร่มเย็นก็ต้องหมั่นตัวเข้าสู่ธรรม นำธรรมไปประพฤติปฏิบัติ กำจัดสิ่งชั่วช้ำลามกทั้งหลายนี้ให้ออกจากจิตใจของเราโดยลำดับ เราก็จะเป็นผู้มีคุณผาสุกร่มเย็น

และข้อสำคัญคือการบำรุงจิตใจ ร่างกายของเราทั้งร่างนี้มีจิตเป็นตัวครอง มีจิตเป็นหลักใหญ่ภายในใจ จิตนี้คือรู้ ธรรมชาตินี้คือรู้ เรียกว่าจิต นี้ละครองร่างอยู่เวลานี้ มนุษย์หญิงชายเราจึงเป็นหญิงเป็นชาย รู้มันรู้มัน เพราะความรู้มันส่งกระแสออกไปในที่ต่าง ๆ เช่นอวัยวะของเราที่มีเครื่องมือของจิตรอบตัว จิตเป็นแต่เพียงว่ารู้ รู้ทางตา คือประสาทส่วนตาที่ใช้สำหรับดูนั้นดูนี้ ประสาททางหู ประสาททางลิ้น ทางกาย เป็นประสาทเครื่องมือของใจ เมื่อใจได้ออกจากร่างนี้แล้ว ประสาททั้งหลายก็เหมือนกับเครื่องมือที่เราใช้ในงานต่าง ๆ ไม่มีความหมายอะไรเลย ทิ้งไว้เกลื่อนอย่างนั้นแหละ

ร่างกายของเราที่ทิ้งเกลื่อนอยู่เป็นป่าช้า ก็เพราะจิตถอนตัวออกไปแล้ว จิตนั้นไม่เคยตาย ขอให้พี่น้องทั้งหลายจดจำคำนี้ไว้อย่างถึงใจ ว่าใจไม่เคยตาย ใจเป็นหลักภายในจิตใจแต่ไม่เคยตาย หากเกิดในที่ไม่นอนอน อันเรื่องความเกิดความตายนี้เป็นคู่กันมาตั้งแต่เดิม คำว่าสูญไม่มี ตายแล้วสูญอย่างนี้ไม่มีในธรรมของพระพุทธเจ้า

ทรงรู้ละเอียดทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่มีใครเกินพระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ท่าน ท่านรู้หมดตั้งแต่ร่องรอยของภพของชาติที่เกิดขึ้นมาเพราะอะไรเป็นสาเหตุ ท่านก็ตามร่องรอยเข้าไป จนกระทั่งถึงสาเหตุแห่งวัฏจักร ที่พาให้สัตว์เกิดสัตว์ตายคืออะไร คือกิเลส อวิชชา ฝังอยู่ในใจนั้น เมื่อถอนกิเลสอวิชชานี้ออกจากใจหมดแล้ว ขาดสะบั้นลงจากใจแล้วเป็นผู้บริสุทธิ์พุทธโธ ลีนแล้วจากความเกิดอีก ไม่ต้องมาเกิดมาตายเป็นป่าช้าทับถมกันอยู่นี้อีกแล้ว นี่เพราะเชื้อของมันมีอยู่ในใจ ใจจึงต้องเกิดต้องตาย ๆ ตลอดเวลาไม่มีสิ้นสุด ก็กัปก็กัลป์ก็เกิดก็ตายอย่างนี้

เช่นร่างกายของเราคนเดียวนี้ หากว่าเราจะนับร่างกายของเราไม่ให้สลายไปไหนตายแล้วก็ให้เป็นขอนซุง ๆ เป็นร่าง ๆ ทิ้งไว้ ๆ ตายชาติใด ๆ ทิ้งไว้ ๆ นี้ เพียงเราคนเดียวเท่านั้นประเทศไทยของเราทั้งประเทศ หาที่วางศพของเราคนเดียวไม่ได้ เพราะมากต่อมากไม่มีที่วาง เนื่องจากเกิดกับตาย ๆ มีมากก็กัปก็กัลป์แล้วของเราคนเดียว ๆ แล้วสัตว์โลกเต็มไปหมดต่างคนต่างมีซากมีศพมีเกิดมีตายเหมือนกัน เราจะเอาโลกไหนไว้ศพของเรา นี่คือความเกิดตายไม่หยุดเป็นอย่างนี้

แต่เพราะเราไม่ทราบวิถีทางเดินแห่งความเกิดตายของเรา เราจึงไม่ทราบว่าเราเกิดมาจากภพใดชาติใด ตายแล้วจะไปสู่ที่ไหน มีหน้าซ้ำกิเลสตัวสำคัญมันยังมาลบล้างว่าตายแล้วสูญ ทั้ง ๆ ที่หลักความจริงแล้วไม่มีสูญ มีแต่เกิดกับตาย ๆ มันยังมาลบล้างได้ให้เราลืมเนื้อลืมตัว เมื่อคนเราสำคัญว่าตายแล้วสูญแล้ว ย่อมหมดเครื่องสืบต่อที่จะหวังอะไรไม่ได้แล้ว เพราะว่าตายแล้วก็สูญเท่านั้น บุญทำก็ไม่ได้ผล ทำบาปไม่ได้ผล เพราะไม่มีใครเป็นผู้ส่วยผลที่ทำลงแล้ว ตายแล้วสูญ กิเลสก็พาให้สนุกทำบาปทำกรรมสร้างแต่บาปแต่กรรมลงไปโดยลำดับ

เมื่อตายแล้วมันไม่ได้เป็นตามความสำคัญนั้น มันเป็นไปตามหลักความจริง ตายแล้วก็ต้องจมลงไปเพราะอำนาจแห่งบาปแห่งกรรมที่ตนนั้นแลทำ ไม่ใช่ผู้อื่นใดทำ เราเป็นผู้ทำบาปทำบุญในหัวใจของเรา ในกายของเรา ในวาจาของเรา บุญก็เกิดขึ้นจากนี้รวมตัวเข้าไปสู่หัวใจของเราดวงเดี๋ยวนี้ แล้วพาไปสวรรค์บ้าง ไปพรหมโลกบ้าง ไปนรกบ้าง ไปเป็นเปรตเป็นผีเป็นสัตว์เป็นบุคคลประเภทต่าง ๆ หาประมาณไม่ได้ เพราะอำนาจแห่งกรรมที่เราทำนั้นแล ตามติดเราให้ได้รับความสุขความทุกข์เรื่อยมา นี่เพราะใจไม่ตายนั้นแล

เมื่อเรารู้แล้วว่าใจไม่ตาย ให้พากันสร้างความดีเอาไว้ การให้ทานก็เป็นความดี เป็นที่ยึดที่เกาะของใจประเภทหนึ่ง การรักษาศีล การภาวนามากน้อย เป็นความดีแต่ละสัดส่วน รวมเข้ามาสู่หัวใจของเรานี้ เมื่อหัวใจของเราเต็มดวงแล้ว ความดีทั้งหลายนี้ หนุนเราให้หลุดพ้นจากกองทุกข์ เช่น พระพุทธเจ้า พระอรหันต์ท่าน ไม่ต้องกลับมา

เกิดอีกแล้ว เป็นผู้ถึงที่สุดวิมุตติพระนิพพานโดยสมบูรณ์แล้ว นี่เพราะอำนาจแห่งความดีสร้างเข้าสู่หัวใจหมุนหัวใจ เมื่อเต็มที่แล้วหัวใจก็หลุดพ้นได้จากความดีที่หมุนนั้นแล

เราให้สร้างหลักใจไว้ให้ดี อย่ามีตั้งแต่วัตถุล้างของเงินทอง อารมณ์ต่าง ๆ เข้ามา ยั่ววนภายในจิตใจจะให้ลึมเนื้อลึมตัวไปโดยลำดับ แล้วไม่สนใจสร้างความคิดดีตายแล้ว ก็จม ๆ ไม่เกิดประโยชน์อะไร นี่หลักสำคัญที่ว่าเราเป็นชาวพุทธ ให้เชื่อกรรม หลักพุทธ ศาสนาท่านสอนลงที่กรรม กรรม แปลว่า การกระทำ คิดภายในใจ เรียกว่า มโนกรรม พุดออกมาทางวาจา เรียกว่า วจีกรรม ทำทางกาย เรียกว่า กายกรรม คิดดีคิดชั่ว เรียกว่า มโนทุจริต มโนสุจริต เป็นความดีความชั่วตั้งแต่จิตเคลื่อนออกมาคิดในแง่ต่าง ๆ ทางดีทางชั่ว นี่เรียกว่า สร้างกรรมแล้ว ผลของกรรมดีชั่วก็จะติดตามจิตนั้นไป

เราจะไปเกิดในสถานที่ใดก็ไปเพราะอำนาจแห่งกรรม ท่านจึงกล่าวไว้ในหลักบาลีว่า กมฺมํ สตุเต วิภชติ ยทิทํ หีนปฺปณฺีตํ กรรมย่อมจำแนกแจกสัตว์ทั้งหลายให้เป็นผู้ ประณีตเลวทรามต่าง ๆ กัน อย่างอื่นอย่างใดไม่มีอำนาจมาจำแนกแจกสัตว์ทั้งหลายให้ ประณีตเลวทรามต่างกัน นอกจากกรรมดีกรรมชั่วของตนที่สร้างไว้เท่านั้น จึงต้องให้ ระวังระวังเรื่องการทำ ไม่ตกหายไปไหน

เราอย่าเข้าใจว่าเราทำอยู่ที่แจ้งคนเห็นจะเป็นบาป เราทำที่ลับคนไม่เห็นไม่เป็น บาป อันนั้นเป็นความคิดของกิเลสหลุดตัวเองทำลายตัวเองต่างหาก ความจริงแล้วทำ อยู่ที่แจ้ง ทำอยู่ที่ลับ ทำอยู่ที่ไหน ๆ เราก็รู้ตัวของเราว่าทำ ความรู้ตัวนั้นไม่มีที่ลับ เปิด เผยอยู่กับความรู้สึกของเรา เราเป็นผู้ทำสิ่งใด เวลากรรมให้ผลก็ไม่มีที่แจ้งที่ลับ เราจะ ไปฉกไปลักไปปล้นไปสะดม คดโกงริดโกงเขามาด้วยวิธีการใด ๆ ก็ตาม ที่แจ้งก็ตาม ที่ ลับก็ตาม เป็นความชั่ว เป็นความผิด เป็นบาปเป็นกรรมด้วยกันทั้งนั้น ไม่มีคำว่าที่แจ้ง ที่ลับ

เวลาตายก็ไม่ต้องว่าตายกลางวันกลางคืน ตายในที่แจ้งที่ลับ บุญกรรมนั้นและจะเป็นผู้นำไป ที่แจ้งที่ลับ สถานที่ต่าง ๆ ไม่สามารถที่จะตามเราไป หมุนเราไป ปลดเรา ลงสู่นรกได้ นอกจากบุญกรรมที่เราสร้างนี้ไว้เท่านั้น จงพากันสร้างความคิดดีเข้าสู่ใจ ใจให้มีหลักยึด ให้มีความเข้มแข็งบ้างสำหรับชาวพุทธเรา อย่าปล่อยเนื้อปล่อยตัวจนเกินไป ตื่นขึ้นมาวันหนึ่ง ๆ ตื่นรณกระวนกระวายหาแต่ความเหลวไหล สารของใจไม่มี อย่างนี้เป็นคนหมดความหมาย ทั้งที่มีชีวิตอยู่ก็ไม่มีความหมายอะไร ตายแล้วตัวนั้นแหละจะ ช่วยตัวเองหรือทำลายตัวเอง ก็คือตัวของเราผู้สร้างดีสร้างชั่วนั้นแหละ

ให้เชื่อพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าไม่เคยโกหกปกคลุมต่อผู้ใด ไม่ว่าพระพุทธเจ้า พระองค์ใด ตรัสเป็นคำเดียวกันทั้งนั้น เป็นภาษาที่ตรงไปตรงมา ภาษาของธรรมเป็น ภาษาที่สะอาดที่สุดตายใจได้ ไม่มีคำว่าหลอกลวงต้มตุ๋นประดับร้านต่าง ๆ เหมือน

กิเลสหลอกสัตว์โลกดังที่เราเห็นอยู่เวลานี้ก็ดี เวลาไหนก็ดี กิเลสจะไม่เอาความจริงออกมาให้โลกเห็น จะเอาตั้งแต่ความหลอกลวงตมต้นทั้งนั้นมาประดับร้าน ทางภายในมีแต่ฟันแต่ไฟเผาไหม้หัวใจ เพราะกิเลสมันเผาเอง และเป็นผู้ประดับร้านให้สัตว์ทั้งหลายหลงตาม ก็คือกิเลสเป็นผู้ประดับร้าน เป็นผู้หลอกลวงเอง เราจึงมีแต่ทำเสีย ทำได้ไม่มีเสียเปรียบกิเลสโดยถ่ายเดียว มันหลอกลวงตมต้นตลอดเวลา

ให้เอาธรรมเข้าไปจับมันบ้าง ให้มีสติธรรม ปัญญาธรรม ระลึกรู้ตัวอยู่โดยสม่ำเสมอ เขาชมเชยว่าดีก็อย่าตื่นจนเกินไปจนเสียคน เขาตำหนิก็เชื่อจนเกินไปตื่นเกินไปจนเสียคนอีกอย่างเดียวกัน เพราะไม่มีสติปัญญาธรรมเป็นเครื่องยับยั้งตัวเอง ให้ทรงตัวอยู่ในความพอเหมาะพอดี

วันนี้ได้มาแสดงธรรมให้พี่น้องทั้งหลายได้ทราบเกี่ยวกับเรื่องอรรถเรื่องธรรม เพราะเราเป็นชาวพุทธไม่ค่อยได้สนใจในอรรถในธรรมเท่าที่ควรกับเราเป็นชาวพุทธแล้วที่นี้ความซัวซาลามกก็ยิ่งต่างคนต่างส่งเสริม ต่างคนต่างชวนขวยกันขึ้นมา ฟืนไฟก็เผาไหม้เข้ามา ทั้งตัวของเราเองก็หาความเย็นไม่ได้ ครอบครัวยุคของเราหาความเย็นไม่ได้ ส่วนรวมตั้งแต่ย่อยถึงใหญ่หาความเย็นไม่ได้ เพราะมีแต่ผู้สร้างไฟสร้างไฟเข้าเผา กัน สุดท้ายก็เผาบ้านเผาเมืองเผาชาติของเรา ด้วยความประพฤติเหลวแหลกแหวกแนวนี้แล จะเป็นภัยมาจากที่ไหน

คือความไม่ดีของแต่ละราย ๆ ที่สร้างลงไปนั้นละเป็นการทำลายตัวเอง เป็นการทำลายส่วนรวม และเป็นการทำลายชาติไปในตัว โดยเหตุนี้จึงต้องได้ใช้ธรรมเป็นเครื่องกำกับรักษา การอยู่ขอให้อยู่ด้วยความพอเหมาะพอดี อย่าได้อยู่ด้วยความตื่นโลกตื่นสงสารจนเกินไป สร้างบ้านสร้างเรือนก็หอกก็ห้องก็หับ ไม่ว่าจะโรงแถวโรงยาวไม่ว่าอะไรไม่พอกับความอยาก สร้างให้มันเท่าไรความอยากมันยิ่งตึงตึงตึงตึงไปถูกลากเราไปเรื่อย ๆ ก็ จะจมได้เหมือนกัน

ให้รู้จักประมาณ การอยู่ก็ให้ประหยัด อย่าฟุ้งเฟ้อเห่อเหิมจนเกินเนื้อเกินตัว จะเสียเราเอง เสียส่วนรวม เสียชาติของเราเอง การกินก็ให้กินพอเหมาะพอดี ปากท้องเรามีเพียงไร ธรรมดาปากท้องของคนก็ไม่ได้ใหญ่โตนักนะ ขวนขวายหามาอยู่มากินวันหนึ่ง ๆ ก็พอเหมาะพอดี ไม่ถึงกับต้องดิ้นรนวุ่นวายจนกระทั่งเดือดร้อนไปทั่วโลก เพราะความไม่พอเข้าทำลาย อันนี้สำคัญมาก

อยู่กินให้พอเหมาะพอดี การใช้การสอยให้พอเหมาะพอดี เป็นการประหยัดอยู่ในตัวของเรา ให้ตั้งหน้าตั้งตาต่างคนต่างประหยัด แล้วจะเป็นการบำรุงส่งเสริมชาติไทยของเราขึ้นในตัว นี้เรียกว่าการบำรุงต้นเหตุ ให้ต่างคนต่างรู้เนื้อรู้ตัว ปรับปรุงเข้าสู่แนวอรรถแนวธรรมซึ่งมีประมาณพอดีพอดี แล้วชาติไทยของเรา ชาวพุทธของเราจักจะมีที่

ยึดที่เกาะ ทั้งภายนอกก็อาศัยถิ่นฐานบ้านเรือนอาหารการกิน ภายในก็มีศีลมีธรรม มี พุทโธ ธัมโม สังโฆ เป็นเครื่องระลึกภายในใจ ใจก็มีที่พึ่ง คือ ธรรมเป็นที่พึ่ง บุญเป็นที่พึ่ง ร่างกายก็มีที่อยู่อาศัยปัจจัยต่าง ๆ เป็นที่พึ่งเป็นที่อาศัย เราก็ไม่เดือดร้อนวุ่นวาย เวลาตายไปใจของเรามีบุญเราก็ไปเกิดในสถานที่ที่ดีคติที่เหมาะสมเรื่อย ๆ ไป นี่เพราะ อำนาจแห่งความดี

จึงขอให้พี่น้องทั้งหลายนำธรรมะที่หลวงตาแสดงในวันนี้ไปประพฤติปฏิบัติ การช่วยโลกช่วยสงสารช่วยบ้านช่วยเมืองนั้นช่วยทางด้านวัตถุ ก็ขอร้องจากพี่น้องทั้งหลาย ต่างคนต่างมีกำลังวังชาศรัทธามากน้อยก็มาบริจาคร่วมกัน รวมกันเข้าหนุนชาติของเรา ที่เห็นว่าการลำบากพร่องอยู่มากเวลานี้ ทางด้านจิตใจนั้นเป็นสิ่งที่ขาดรอดขาดธรรม บกพร่องมากที่สุดทีเดียว จึงต้องแสดงอรรถแสดงธรรมให้พี่น้องทั้งหลายนำธรรมเข้าสู่ใจ จะเป็นเครื่องอุ้มชูจิตใจของเราให้มีความร่มเย็นเป็นสุข แล้วก็เป็นเครื่องอุ้มชูชาติของเราขึ้นในขณะเดียวกัน

เพราะความมีธรรมในใจย่อมมีความแน่นหนามั่นคง มีหลักมีเกณฑ์ภายในใจ บ้านเมืองเราจะเจริญรุ่งเรือง จิตใจเราก็มี พุทโธ ธัมโม สังโฆ ประจำใจ ไม่ใช่ชั่วคราวเสีย อย่างเดียว เราก็มีหลักมีเกณฑ์ อยู่ก็มีหลักมีเกณฑ์ มีความแน่ใจต่อความเป็นอยู่ของเรา ว่า เป็นอยู่ด้วยธรรม เป็นอยู่ด้วยความมีที่พึ่งคือธรรม ตายไปแล้วเราก็อาศัยธรรมเป็นที่พึ่งตลอดไป นี่เป็นหลักใหญ่สำหรับชาวพุทธเรา ขอให้ปฏิบัติทั้งสองด้านนี้ด้วยความ สม่ำเสมอ

การชวนขวายเป็นต้นหาปัจจัยเครื่องอาศัยต่าง ๆ สำหรับร่างกาย สำหรับการทำบุญให้ทาน เราก็วิ่งเต้นชวนขวายเป็นต้น การที่จะทำความดีต่อจิตใจของเราด้วยการให้ทาน การรักษาศีล การเจริญเมตตาภาวนา นั่งสมาธิภาวนาเพื่อใจให้สงบก็ขอให้พากันทำเป็นขั้นเป็นอันเป็นลำดับเป็นสัน เหมือนกับเราวิ่งเดินทางโลก แล้วเราก็จะมีความอบอุ่นภายในจิตใจของเรา นี่เป็นหลักสำคัญมาก

ศาสนาท่านสอนลงที่ใจ เพราะใจไม่เคยตาย แต่ความทุกข์ความทรมานนี้เป็นโรคเรื้อรังประจำใจ หมอไหนมารักษาก็ไม่หายถ้าไม่ใช่หมอธรรม ธรรมนั้นแหละเป็นเครื่องเยียวยารักษาได้ เรียกว่า ธรรมโอสถ นำมาเยียวยารักษาใจของเรา จะมีความเป็นปึกแผ่นมั่นคงขึ้นเป็นลำดับ

การแสดงธรรมก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา ที่พี่น้องทั้งหลายมีท่านผู้เป็นประธานใน หออะไร หลวงตาเป็นพระป่าไม่ทราบว่าจะอะไร ที่มาเป็นประธานแก่พี่น้องทั้งหลายวันนี้ ก็นับว่าเป็นสิริมงคลแก่ชาติไทยของเราอย่างยิ่ง เพราะการมาของหลวงตาบัว การนำของหลวงตาบัวนี้นำชาติ มาเพื่อชาติ กิริยาทุกสิ่งทุกอย่างนี้ทุ่มลงเพื่อชาติทั้งนั้น หลวง

ตาไม่มีอะไร เปิดอกให้พี่น้องชาวไทยทั้งหลายได้ทราบในผลแห่งธรรมที่ได้ปฏิบัติมา ประจักษ์ในหัวใจตัวเองว่า เราไม่มีอะไรบกพร่องในหัวใจของเรา ธรรมเต็มหัวใจ ใจกับธรรมเป็นอันเดียวกันแล้ว หมดแล้วเรื่องการชวนชวาวหาอรรถหาธรรมต่อไป เพราะใจเต็มธรรม ธรรมเต็มใจ เป็นอันเดียวกันแล้ว อยู่กับความพอ ไม่ได้อยู่กับอะไร

สามแดนโลกธาตุนี้จิตไม่เคยข้องแวะกับสิ่งใดแม้เม็ดหินเม็ดทราย มีความพอตลอดเวลา สว่างกระจ่างแจ้งครอบโลกธาตุมาเป็นเวลา ๔๘-๔๙ ปีนี้แล้ว ตั้งแต่พ.ศ. ๒๔๙๓ เป็นต้นมา สถานที่ได้ถึงจุดหมายปลายทางนี้ก็คือวัดดอยธรรมเจดีย์ จังหวัดสกลนคร นั้นเป็นสถานที่ที่พบกับกิเลสตัวสร้างภพสร้างชาติ ตัวเป็นพื้นเป็นไฟเผาไหม้หัวใจมากที่สุดก็ยกี้กลับ ได้ขาดสะบั้นลงที่วัดดอยธรรมเจดีย์ เวลา ๕ ทุ่ม ด้วยจิตตกาวนา

การทำหั้นกับมันได้เผาศพกิเลสให้เรียบริ้อยตั้งแต่บัดนั้นมา ทรงความสว่างามอันล้นพ้น ไม่ทูลถามพระพุทธเจ้าว่านิพพานเป็นอย่างไร ไม่ทูลถามพระสาวกอรหันต์ท่านว่าการสิ้นกิเลสเป็นอย่างไร เพราะเป็นของอันเดียวกัน รู้อย่างเดียวกัน เห็นอย่างเดียวกัน สนุทธิฎฐิโก ความรู้เองเห็นเอง พระองค์ประกาศมาหาธรรมจุด ธรรมจุดนี้ได้ปรากฏขึ้นแล้วในตัวของเราเอง แล้วเราจะไปทูลถามใครอีก จึงไม่ทูลถามใคร

นี่เป็นผลแห่งความพอในหัวใจของเราที่ได้บำเพ็ญธรรมมาตั้งแต่วันออกบวชและปฏิบัติมาจนกระทั่งถึงวันนั้น วันเผาศพกิเลสนั้นเป็นวันยุติ เป็นวันหยุดเป็นวันขาดสะบั้นลงแห่งภพชาติทั้งหลาย เราจะมาเกิดในชาตินี้เพียงชาติเดียวนี้เท่านั้น จะไม่กลับมาเกิดอีกแล้ว เพราะความเกิดอีกคือกิเลส ได้ขาดสะบั้นลงไปจากจิตใจตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๔๙๓ บนวัดดอยธรรมเจดีย์ เวลา ๕ ทุ่ม ที่จังหวัดสกลนคร ตั้งแต่บัดนั้นมาเราทรงความพอมาตลอด ไม่เคยเคลื่อนคลาดขาดบั้นไปไหน สมบูรณ์บริบูรณ์เต็มที่ด้วยความประจักษ์ใจ

สิ่งที่ห้วงโยก็คือโลกสงสาร จึงได้อุตส่าห์พยายามทำประโยชน์แก่โลกด้วยความเมตตาเรื่อยมาจนกระทั่งบัดนี้ ทำไม่หยุดไม่ถอย มีเท่าไรทุ่มลงหมด วัดนี้ไม่มีการสั่งสมมีมากมีน้อยเท่าไรทำประโยชน์เพื่อโลกทั้งนั้นเรื่อยมา จนกระทั่งถึงมาวาระสุดท้ายนี้เมืองไทยของเรากำลังเอนเอียงมาก ดีไม่ดีจะถึงขั้นล่มจมได้ เราก็อดไม่ได้ เพราะความเมตตานี้มีประจำเป็นพื้นฐานอยู่กับใจนี้แล้ว จึงต้องได้มาประกาศตนเป็นผู้นำของพี่น้องทั้งหลาย ตั้งแต่วันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๔๑ มาจนกระทั่งบัดนี้

มาเป็นผู้นำของพี่น้องทั้งหลายนี้เพื่อชาติบ้านเมือง มาขอทานพี่น้องทั้งหลายนี้ขอทานโดยธรรม ขอทานด้วยความเมตตา ไม่ได้มาขอทานด้วยเป็นแบบทุกตะเซ่ญใจดังที่เขาขอทานกัน นี้เราขอทานด้วยความเมตตา ด้วยความสงสารชาติบ้านเมืองของเรา เราขอทานเพื่ออุมชาติบ้านเมืองของเรา จึงผิดกับการขอทานทั้งหลาย เรียกว่าขอทาน

เพื่อเกียรติแก่ชาติไทยของเรา เพื่อเทิดทูนชาติไทยของเราจากการบริจาควงศ์พี่น้องทั้งหลาย มีมากมีน้อยให้ต่างท่านต่างขวบขวาย ต่างท่านต่างเอาจริงเอาจังต่อชาติของเรา

เพราะชาติไทยนี้ไม่เคยเป็นบ้อยเป็นน้อยแก่ผู้ใดมาตั้งเดิม เป็นชาติที่ทรงสง่าราศีดีงาม ตลอดศีลธรรมเรื่อยมาจนกระทั่งบัดนี้ แล้วเวลานี้กำลังเอนเอียงลงมาก จึงต้องได้ช่วยกันอุดหนุนชาติไทยของเรา ด้วยการบริจาควงศ์พี่น้องเงินเป็นทอง เงินสด ดอลลาร์อะไร สองสามประเภทนี้ เพื่อหนุนชาติไทยของเราให้หนาแน่นขึ้นไปโดยลำดับ อย่างน้อยให้ทรงตัวได้ มากกว่านั้นให้มีความสง่างาม จะเป็นที่ยืนยันแก่พี่น้องชาวไทยทั้งชาติ ชาติเพื่อนบ้านเขาจะไม่ได้มาดูถูกเหยียดหยามชาติไทยของเรา เป็นชาติที่ต่ำต้อยน้อยหน้า ไม่มีคุณค่า ไม่มีราคา เขาเอารัดเอาเปรียบชี้หน้าชี้ตา การซื้อการขายก็เอารัดเอาเปรียบ ชี้หน้าชี้ตาเราตลอดเวลา เราสู้สู้ว่าเสียเปรียบหากคุณค่าไม่ได้

เราจึงไม่ต้องการสิ่งเหล่านี้ในชาติไทยของเรา จึงต้องได้ช่วยกันเต็มเม็ดเต็มหน่วยให้สง่างามขึ้นประจักษ์ในชาติไทยของเราด้วย ให้ชาวเมืองนอกเมืองนาเพื่อนบ้านทั้งหลายเขาได้มองเห็นชาติไทยของเรา ด้วยความเป็นผู้มีสง่าราศีด้วย แล้วจะเป็นสิริมงคลแก่พี่น้องทั้งหลาย

วันนี้ได้แสดงธรรมให้พี่น้องทั้งหลายทราบทั้งทางด้านวัตถุเพื่อนำชาติของเรา ได้แสดงทั้งอรรถธรรมเพื่อนำธรรมเข้าสู่ใจ กระตุ้นเตือนใจของเราให้ยับยั้งชั่งตัวในสิ่งที่จะเสียหายทั้งหลาย อย่าหลวมตัวเข้าไปด้วยความเพลิดเพลินไม่มีสติสังขย จะเสียผู้เสียคน ให้มีการยับยั้งตัวเอง จึงเป็นการนำสองประเภท การนำด้วยวัตถุเงินทองข้าวของเพื่อชาติประการหนึ่ง การนำเพื่อจิตใจของพี่น้องทั้งหลาย จะได้ประคองตัวและชาติบ้านเมืองของเรา เป็นไปด้วยความร่วมมือเป็นสุข เพราะธรรมเข้าครองใจประการหนึ่ง ในการแสดงธรรมวันนี้ก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา ขอความสวัสดิ์จงมีแก่บรรดาพี่น้องทั้งหลายโดยทั่วกันเทอญ